

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ЧИННИК ЕФЕКТИВНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ МОЛОДІ

Досліджено вплив компетентісного підходу до професійної підготовки на формування ефективної зайнятості молоді в сучасних соціально-економічних умовах, розглянуті сутність та пріоритетні ідеї компетентісного підходу, на основі сучасних тенденцій розвитку молодіжного ринку праці наведені прогнози щодо найбільш затребуваних професій майбутнього, а також доведено доцільність імплементації компетентісного підходу в площині професійної підготовки молоді.

Ключові слова: компетентісний підхід, ефективна зайнятість молоді, система освіти, професійна підготовка, ринок праці

Золотова Лариса

КОМПЕТЕНТНОСТНЫЙ ПОДХОД К ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ КАК ОПРЕДЕЛЯЮЩИЙ ФАКТОР ЭФФЕКТИВНОЙ ЗАНЯТОСТИ МОЛОДЕЖИ

Исследовано влияние компетентностного подхода к профессиональной подготовке на формирование эффективной занятости молодежи в современных социально-экономических условиях, рассмотрены сущность и основные идеи компетентностного подхода, на основе современных тенденций развития молодежного рынка труда, приведены прогнозы относительно наиболее востребованных профессий будущего, а также доказана целесообразность имплементации компетентностного подхода в плоскости профессиональной подготовки молодежи.

Ключевые слова: компетентностный подход, эффективная занятость молодежи, система образования, профессиональная подготовка, рынок труда

COMPETENTAL APPROACH TO PROFESSIONAL TRAINING AS A DETERMINANT FACTOR OF EFFECTIVE EMPLOYMENT OF YOUTH

The influence of the competence approach to vocational training on the formation of effective employment of young people in modern socio-economic conditions is examined, the essence and basic ideas of the competence approach are considered on the basis of the current trends in the development of the youth labor market. The forecasts of the most demanded professions of the future are given, and the expediency of implementing the competence approach in the area of youth training.

Keywords: competence approach, effective youth employment, education system, vocational training, labor market

Постановка проблеми. Сьогоднішній стан молодіжного ринку праці України дедалі більше звертає увагу на той факт, що суспільству потрібні сучасно освічені, моральні, заповзятливі люди, здатні самостійно приймати відповідальні рішення в ситуації вибору, володіти критичним мисленням, бути мобільними, динамічними, конструктивними фахівцями, з високим рівнем емоційного інтелекту.

В умовах розвитку нової економіки, в якій основним ресурсом стає мобільний і висококваліфікований людський капітал, в Україні дедалі більшої актуальності набуває питання становлення нової системи освіти, в якості головного функціонування якої розглядається готовність і здатність молоді нести особисту відповідальність як за власний добробут, так і за добробут суспільства. Важливими цілями освіти повинні стати розвиток у студентів здатності діяти і бути успішними, формування таких якостей, як професійний універсалізм, здатність змінювати сфери діяльності, способи діяльності на досить високому рівні.

Основним результатом діяльності освітньої установи повинна стати не система знань, умінь і навичок, а здатність людини діяти в конкретній життєвій ситуації, так звані «софт скілз» (від англ. «soft skills» -«мякі» навички, міжособистісні та соціальні навички). Сьогодні українські роботодавці приділяють особливу увагу саме цим

якостям і важливості застосування компетентісного підходу у системі навчання. Мова сьогодні йде не про повну заміну існуючого змісту загальної освіти, а про зміщення акцентів в оцінці значущості тих чи інших результатів вищої освіти.

Тому особливо актуальним питанням в умовах розвитку сучасного ринку праці стає роль компетентісного підходу у системі професійної підготовки молоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Реалізація компетентісного підходу в практичній діяльності західних підприємств, організацій та фірм – сьогодні досить поширене явище, яке протягом останніх десятиліть набуває поширення й у вітчизняних наукових колах.

Проблематика застосування компетентісного підходу розглянуто в роботах В. Вербицького, Г. Зайчука, Е. Зеєра, І. Зимньої, Д. Заводчикова, Н. Мурованої, О. Овчарук, О. Пометун, М. Пустового, М. Сосніна, Н. Табачука, М.О. Філатової, А. Хуторського, Ю. Швалба та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Разом з тим аналіз вітчизняної наукової літератури свідчить про те, що бракує робіт, які б мали прикладну спрямованість. У цьому контексті цікавим є дослідження В. Петрук, присвячене теоретико-методичним засадам формування базових професійних компетенцій фахівців технічних спеціальностей [5]. О. Березюк та ін. висвітлюють розвивальний аспект формування професійної компетентності майбутніх судноводіїв [2]. Проблеми управління формуванням професійних компетенцій розглянуто І. Бєлих [1]. Актуальною є робота А. Вербицького, присвячена питанню контекстного навчання у компетентісному підході [3]. Ґрунтовним є дисертаційне дослідження О. Гури щодо теоретико-методологічних основ формування психолого-педагогічної компетентності викладача вищого навчального закладу в умовах магістратури [4].

Однак, недостатньо уваги науковців, на наш погляд, сьогодні приділяється взаємозв'язку між застосуванням компетентісного підходу у системі вищої освіти та формуванням ефективної зайнятості молоді на ринку праці.

Сучасні тенденції та світові тренди соціально-економічного розвитку суспільства пояснюють необхідність дослідження сутності

компетентісного підходу, а також визначення впливу застосування даного підходу у системі вищої освіти на формування ефективної зайнятості молоді.

Формування цілей статті. Дослідити сутність, основні ідеї компетентісного підходу та роль його застосування в системі професійної підготовки у формуванні ефективної зайнятості молоді в сучасних соціально-економічних умовах.

Виклад основного матеріалу. Соціально-економічні трансформації в Україні призвели до необхідності модернізації багатьох соціальних інститутів і, в першу чергу, системи освіти, яка безпосередньо пов'язана з економічними процесами через підготовку продуктивних сил.

Згідно традиційного підходу, цілі освіти визначалися набором знань, умінь, навичок, якими повинен володіти випускник. Сьогодні даний підхід виявився недостатнім. Соціум потребує на молодь, здатну до включення в подальшу життєдіяльність, спроможну практично вирішувати комплексні життєві і професійні задачі. А це багато в чому залежить як від отриманих знань, умінь і навичок, так і від деяких додаткових якостей, для позначення яких і вживаються поняття «компетенції» і «компетентності», які більше відповідають розумінню сучасних цілей освіти [7], серед яких провідною є тенденція до посилення орієнтації на суб'єктивний досвід студента, розвиток творчості в поєднанні з відповідальністю за результат дій.

Всередині компетентісного підходу виділяються два базових поняття: «компетенція» і «компетентність». Де під першим терміном слід розуміти здатність до виконання будь-якої діяльності на основі набутих в ході навчання знань, навичок, умінь; компетенція становить змістовний компонент навчання. Компетентність - це властивості особистості, що визначають її здатність до виконання діяльності на основі сформованої компетенції, тобто це властивість, що базується на компетенції.

Концепція компетентісного підходу визначає, що компетентність – це свого роду самостійно реалізована здатність, заснована на компетенції, яка, є вторинною (після компетенції) і формується на придбаних знаннях і уміннях учня, його навчальному та життєвому досвіді, цінностях і схильностях, які він розвинув в результаті пізнавальної діяльності та освітньої практики.

Компетентність як якісний показник реалізації компетенції проявляється лише в практичній діяльності при вирішенні різного роду проблем [9, с. 18].

З позицій компетентнісного підходу основним безпосереднім результатом освітньої діяльності стає формування у студента ключових компетентностей.

Таким чином, *компетентісний підхід* у загальному розумінні – це методологічний підхід до професійної підготовки, що спрямований сформувати здатності людини ефективно діяти за межами навчальних сюжетів і навчальних ситуацій та який висуває на перше місце не інформування студента, а вміння вирішувати проблеми, що виникають у наступних ситуаціях:

- у процесі пізнання та пояснення явищ дійсності;
- при освоєнні сучасної техніки і технології;
- у взаєминах людей в етичних нормах, при оцінці власних вчинків;
- у практичному житті при виконанні соціальних ролей, при необхідності вирішувати власні проблеми: життєвого самовизначення, вибору способу життя;
- у правових нормах і адміністративних структурах;
- при виборі професії та оцінці своєї готовності до навчання в навчальному закладі, коли необхідно орієнтуватися на ринку праці [7].

Основні ідеї компетентнісного підходу сформульовані Л.О. Філатовою наступним чином [6]:

- компетентність об'єднує в собі інтелектуальну і навикову складові освіти;
- поняття компетентності включає не тільки когнітивну і операціонально-технологічну складові, а й мотиваційну, етичну, соціальну і поведінкову;
- воно включає результати навчання (знання і вміння), систему ціннісних орієнтацій, звички та ін .;
- компетентність - здатність мобілізувати отримані знання, вміння, досвід і способи поведінки в умовах конкретної ситуації, конкретної діяльності;
- компетентісний підхід містить ідентифікацію основних умінь;
- компетентності формуються в процесі навчання не тільки в

школі, вищому навчальному закладі, але і під впливом навколишнього середовища, тобто в рамках формальної, неформальної та внеформальної освіти;

- поняття «компетенції» є поняттям процесуальним, тобто компетенції проявляються і формуються в процесі діяльності;

- компетентнісний підхід виник з потреби в адаптації людини до часто мінливих у виробництві технологій зі збереженням деякого ядра освіти: цілісний світогляд, цінності;

- компетенція описує потенціал, який проявляється ситуативно, отже, може лягти в основу оцінки лише відстрочених результатів навчання.

На наш погляд, ідеї компетентісного підходу, що викладені вище, є найбільш повними та концептуально вірними. Слід додати, що основною метою даного підходу сьогодні в контексті особистісно-орієнтованої освіти стає формування у молоді навички безперервного навчання, здатності міркувати, ідеї загального, особистісного та духовного розвитку протягом усього життя.

Яскравим підтвердженням провідного місця компетентісного підходу в системі навчання молоді, його впливу на ефективну зайнятність є звіт про майбутнє професій, зроблений у січні 2016 року на Всесвітньому економічному форумі в Давосі, Швейцарії, де названий список тих умінь, які будуть найбільш затребуваними на ринку до 2020 року (табл. 1).

Таблиця 1

Топ 10 найважливіших для роботодавців навичок майбутнього [10]

Топ 10 навичок майбутнього	
2020 рік	2015 рік
- Рішення комплексних завдань	- Рішення комплексних завдань
- Критичне мислення	- Координація з іншими
- Творчі здібності	- Управлінські таланти
- Управлінські таланти	- Критичне мислення
- Координація з іншими	- Навички ведення переговорів
- Емоційний інтелект	- Контроль якості
- Здатність міркувати і приймати рішення	- Орієнтація на обслуговування
- Орієнтація на обслуговування	- Здатність міркувати і приймати рішення
- Навички ведення переговорів	- Навички активного слухання
- Когнітивна гнучкість	- Творчі здібності

Список яскраво ілюструє значні тенденції розвитку людини, суспільства і культури [10]. Для порівняння нижче наведені навички, які були затребувані серед роботодавців декілька років тому.

Розглянемо більш детально навички, зазначені у таблиці:

- рішення комплексних задач – здатність людини бачити суть проблем, їх причину, а не лише наслідок. Найбільш затребуваними, на думку учасників Всесвітнього економічного форуму стануть ті фахівці, які володітимуть системним, цілісним підходом до вирішення будь-яких проблем, знатимуть, на що слід звернути увагу крім найочевиднішого. Згідно звіту про майбутнє професій, очікується, що для 36% всієї роботи у всіх галузях до 2020 року здатність вирішувати складні завдання буде взята за основу для працевлаштування [10];

- критичне мислення - це такий спосіб наукового мислення, при якому людина ставить під сумнів отриману інформацію, аналізує її та ухвалює ретельно обмірковані та незалежні рішення; здатність користуватися логікою і міркувати, щоб визначати сильні і слабкі сторони різних рішень і підходів. Головним чином критичному мисленню притаманні такі властивості, як усвідомленість та самовдосконалення;

- творчі здібності (креативність) – здатність людини приймати творчі рішення, створювати принципово нові ідеї, здатність до сміливих, нестандартних рішень проблем. Із стрімким розвитком технологій творчі люди стануть більш затребуваними, щоб придумувати, як застосовувати ці технології, і створювати нові продукти і послуги;

- управлінські таланти, вміння управляти людьми. У даному випадку йдеться про лідерську здатність керувати людьми, створювати команду, приймати головні рішення, вирішувати конфлікти всередині колективу, мотивувати його. У загальному розумінні, вміння управляти людьми - це вміння мотивувати, сприяти розвитку співробітників і визначати серед них, хто найкраще підходить для виконання конкретної роботи. У звіті зазначено, що ця компетенція буде особливо затребувана серед керівників в енергетичній галузі та в сфері ЗМІ [10];

- координація з іншими, комунікативні навички – це здатність людини взаємодіяти з іншими людьми, здатність до співпраці, адекватно інтерпретуючи отриману інформацію, а також правильно

її передаючи;

- емоційний інтелект - здатність розуміти емоції, наміри і мотивацію інших людей і свої власні, а також уміння управляти своїми емоціями та емоціями інших людей;

- здатність міркувати і приймати рішення. Ця компетенція вважається «навичкою системного мислення», тобто здатністю аналізувати дані, щоб приймати власне рішення;

- орієнтація на обслуговування (клієнтоорієнтованість) – це активний пошук способу допомогти іншим, що також відноситься до категорії соціальних навичок, які ставатимуть все важливішими в ході автоматизації роботи;

- навички ведення переговорів. До 2020 року навички ведення переговорів стануть найбільш актуальними в спеціальностях, пов'язаних з комп'ютерами і математикою, наприклад, для аналітиків даних і розробників програмного забезпечення. Цей навик також стане ключовим для роботи в сфері мистецтва і дизайну, в тому числі для дизайнерів реклами і промислових дизайнерів;

- когнітивна гнучкість - здатність швидко переключатися між завданнями і думати про кілька речей одночасно (без шкоди для кожної з них). У 2015 році когнітивна гнучкість взагалі не входила у список затребуваних навичок, але, за прогнозами дослідників, зовсім скоро все зміниться.

Проаналізувавши домінуючі навички майбутнього, очевидно що 5 з 10 навичок стосуються вміння спілкуватися з людьми, домовлятися і керувати ними, розуміти і служити їм (це управлінські таланти, координація з іншими, переговори, клієнтоорієнтованість, емоційний інтелект). Ще 4 сфери з 10 пов'язані зі здібностями мозку: умінням швидко міркувати, бачити суть, знаходити рішення проблем, генерувати нові проекти та ідеї (рішення комплексних задач, творчі здібності, когнітивна гнучкість, критичне мислення).

У зв'язку з цим, фахівці в області ринку праці відзначають кілька тенденцій, які варто враховувати, говорячи про професії майбутнього[8]:

- розвиток інформаційних технологій. У зв'язку з цим сучасні «білі комірці», крім професійних навичок, активно освоюють нові інструменти роботи в мережі;

- крос-функціональність. Багато компаній прагнуть

сформувати команди професіоналів, що володіють знаннями відразу в декількох областях, працюють «на стику» професій;

- мобільність. Часта зміна місця роботи і навіть сфери діяльності є нормою. Освіта, яку отримують молоді люди, часто не визначає рід занять, і те, чим вони займаються зараз, не стане роботою усього їхнього життя. Американські дослідники припускають, що незабаром молодь зможе освоїти до 10-14 професій до 38 років;

- зростання кількості позаштатних співробітників. Доступність інтернет-технологій робить можливою роботу на відстані.

- потреба в «універсальних солдатах». Найбільш конкурентоспроможними будуть фахівці, які володіють кількома іноземними мовами, знають основи менеджменту, маркетингу та фінансів. Дослідники помітили, що кожних два роки кількість інформації в світі збільшується більш ніж в два рази. У зв'язку з цим, зростатиме потреба в професіоналах, які вміють працювати з big data. Не виключено, що найбільш перспективні фахівці почнуть вивчати програмування, щоб спілкуватися з IT-фахівцями на одній мові.

З урахуванням цих тенденцій, можна стверджувати, що через п'ять-десять-двадцять років, більшість галузей підлягатимуть переформатуванню і ринок праці виглядатиме дещо інакше. Яскравим підтвердженням цьому є Атлас нових професій [11], який створений для того, щоб допомогти обрати професію та визначити навички, необхідні для її отримання, а також з метою розвитку професій, що стане рушійною силою економіки.

Згідно досліджень фахівців ринку праці [10,11], професія IT-фахівців сьогодні є найперспективнішою. Але і тут, на думку експертів, відбудуться помітні зміни. Наприклад, крім популярних зараз розробників і геймерів, з'являться такі професії, як дизайнер віртуальних світів, проєктувальник нейроінтерфейси, цифровий лінгвіст, організатор інтернет-спільнот, мережевий юрист і фахівець з кібер-безпеки.

Також актуальними будуть інженерні спеціальності, без розвитку яких неможливий науково-технічний прогрес. Розуміючи, що запас природних копалин обмежений, вчені ставлять акцент на альтернативні джерела енергії. Тут на допомогу прийдуть архітектор енергонезалежних будинків, який спроектує енергетично автономні будівлі, або будівельник «розумних» доріг, який створить дорожнє

покриття з датчиками контролю стану асфальту, а також наладчик енергомереж.

Не менш затребуваними стануть професії, які пов'язані з маркетингом і продажами навіть в умовах перенасичення ринку товарами і послугами. Перевершити їх зможуть хіба що фахівці в області сервісу. Салони краси, ресторани і фітнес-зали стануть невід'ємною частиною суспільства споживачів.

У всьому світі дуже гостро стоїть питання вичерпності природних ресурсів, забруднення навколишнього середовища і браку якісних продуктів харчування. Тому в майбутньому екологи і фахівці агросектору змушені будуть об'єднати свої зусилля для вирішення цих проблем. З'являться такі професії, як урбаніст-еколог, сіті-фермер (вирощування овочів в міському середовищі) і фахівець з подолання екологічних катастроф.

У зв'язку з розвитком небезпечних захворювань і появою нових штамів вірусів незамінними залишаться медики та епідеміологи. Експерти прогнозують появу вузькопрофільних спеціальностей, таких як генетичний консультант, молекулярний дієтолог, консультант по здоровій старості і проектувальник ПО для медичного обладнання.

Вчені все частіше схиляються до думки, що сучасне суспільство - це суспільство ризиків. Тому буде рости потреба в аналітиків, бізнес-консультантів та форсайтерах. Представникам цих професій належить відстежувати тенденції в економіці, фінансах, транспортної галузі та складати аналітико-прогностичні звіти. Також зросте значимість управлінців, які реалізовуватимуть антикризові програми, налагоджувати співпрацю з інвесторами і держорганами.

Нестабільність, наростання ризиків і поява нових викликів позначаться на емоційному і психічному стані людей. Однак на зміну звичайним психологам і психотерапевтам прийдуть фахівці з сімейної траєкторії розвитку, медіатори соціальних конфліктів, бізнес-коучі та персональні бренд-менеджери [10,11].

Отже, проведені дослідження свідчать, що система освіти сьогодні повинна функціонувати, враховуючи сучасні тенденції соціально-економічного розвитку та ставити компетентісний підхід на чільне місце.

Висновки та перспективи подальших розробок. Таким чином, згідно дослідженням і прогнозам, наведеним у статті, зміни в

технологіях і способі життя спричинять трансформації практично у всіх сферах людської діяльності: з'являтимуться нові напрямки та спеціальності, роботодавці почнуть посилено полювати за талантами. Система освіти навряд чи зможе повністю реагувати на такі швидкі зміни, тому на перший план вийде ідея безперервної освіти і самонавчання в процесі роботи. І, як наслідок, загострюється потреба в застосуванні компетентісного підходу в системі навчання молоді.

Очевидним стає те, що формування механізму ефективної зайнятості молоді сьогодні можливе лише за умови реалізації ідей компетентісного підходу в освітній практиці. Все це потребує поглиблення методологічного апарату з досліджуваної проблеми та визначає подальший напрямок наукових досліджень.

Література

1. Белых И. Формирование профессиональных компетенций: проблема управления / И. Белых // Высшее образование в России. – 2006. – № 11. – С. 46–49.

2. Березюк О. Розвивальний аспект формування професійної компетентності майбутніх судноводіїв / О. Березюк, В. Кара, В. Савченко // Вища школа. – 2010. – № 1. – С. 53–59.

3. Вербицкий А. Контекстное обучение в компетентностном подходе / А. Вербицкий // Высшее образование в России. – 2006. – № 11. – С. 39–46.

4. Гура О. І. Теоретико-методологічні основи формування психолого-педагогічної компетентності викладача вищого навчального закладу в умовах магістратури : автореф. дис. д-ра пед. наук : 13.00.04 / О. І. Гура ; Ін-т вищ. освіти АПН України. – К., 2008. – 36 с.

5. Петрук В. А. Теоретико-методичні засади формування базових професійних компетенцій у майбутніх фахівців технічних спеціальностей : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / В.А. Петрук; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2008. – 36 с.

6. Филатова Л.О. Компетентностный подход к построению содержания обучения как фактор развития преемственности школьного и вузовского образования//Дополнительное образование.-2005.-№7.-С.9-11.

7. Федоров А.Э., Метелев С.Е., Соловьев А.А., Шлякова Е.В./ Компетентностный подход в образовательном процессе. Монография / [Электронный ресурс] – Режим доступа до джерела: <http://window.edu.ru/resource/001/80001/files/kompetentnost.pdf>

8. Профессии будущего: Материали офіційного сайту <https://hh.ua/article/17293>

9. Баранников А. В. Компетентностный подход и качество образования / А.В. Баранников. – М.: Московский центр качества образования, 2008. - 210 с.

10. Future of jobs: Материали офіційного сайту Всесвітнього економічного форуму <http://reports.weforum.org/future-of-jobs-2016/>

11. Материали офіційного сайту Атлас новых профессий <http://atlas100.ru/catalog/>

1. Belykh Y. Formirovaniye professyonal'nykh kompetentsyy: problema upravleniya / Y. Belykh // Vysshee obrazovaniye v Rossyy. – 2006. – # 11. – S. 46–49.

2. Berezyuk O. Rozvyval'nyy aspekt formuvannya profesiynoyi kompetentnosti maybutnikh sudnovodiyiv / O. Berezyuk, V. Kara, V. Savchenko // Vyshcha shkola. – 2010. – # 1. – S. 53–59.

3. Verbytskyy A. Kontekstnoe obuchenye v kompetentnostnom podkhode / A. Verbytskyy // Vysshee obrazovaniye v Rossyy. – 2006. – # 11. – S. 39–46.

4. Hura O. I. Teoretyko-metodolohichni osnovy formuvannya psykholohopedahohichnoyi kompetentnosti vykladacha vyshchoho navchal'noho zakladu v umovakh mahistratury : avto- ref. dys.d-ra ped. nauk : 13.00.04 / O. I. Hura ; In-t vyshch. osvity APN Ukrayiny. – K., 2008. – 36 s.

5. Petruk V. A. Teoretyko-metodychni zasady formuvannya bazovykh profesiynykh kompetentsiy u maybutnikh fakhivtsiv tekhnichnykh spetsial'nostey : avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.04 / V.A. Petruk; Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova. – K., 2008. – 36 s.

6. Fylatova L.O. Kompetentnostnyy podkhod k postroenyuu sodержaniya obucheniya kak faktor razvytiya preemstvennosti shkol'noho y vuzovskoho obrazovaniya//Dopolnytel'noe obrazovaniye.-2005.-#7.-S.9-11.

7. Fedorov A.Э., Metelev S.E., Solov'ev A.A., Shlyakova E.V./ Kompetentnostnyy podkhod v obrazovatel'nom protsesse. Monografyya / [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu do dzherela: <http://window.edu.ru/resource/001/80001/files/kompetentnost.pdf>

8. Professyy budushcheho: Materialy ofitsiynoho saytu <https://hh.ua/article/17293>

9. Barannykov A. V. Kompetentnostnyy podkhod y kachestvo obrazovaniya / A.V. Barannykov. – M.: Moskovskyy tsentr kachestva obrazovaniya, 2008. - 210 s.

10. Future of jobs: Materialy ofitsiynoho saytu Vsesvitn'oho ekonomichnoho forumu <http://reports.weforum.org/future-of-jobs-2016/>

11. Materialy ofitsiynoho saytu Atlas novykh professyy <http://atlas100.ru/catalog/>

Рецензент: Никифорова В. Г., д.е.н, професор, завідувачий кафедрою управління персоналом та економіки праці Одеського національного економічного університету

21.03.2017

УДК 339.138

Колотова Наталія

МАРКЕТИНГОВІ КОМУНІКАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

У статті розглянуто комплекс маркетингу інновацій, визначено його особливості на сучасному етапі економічного розвитку суспільства. Показано, що в комплексі маркетингу інноваційних проектів велике значення відводиться комунікаціям. Для того, щоб визначити значущість маркетингових комунікацій в умовах інноваційної діяльності у статті особлива увага приділена механізму формування маркетингових комунікацій інноваційного проекту на різних фазах його життєвого циклу. Виділено неформальні маркетингові комунікації – неформальне спілкування учасників